

Sarolea & Van Seumeren

advocaten

mr H.A. Sarolea
mr R.A. van Seumeren
mr A.I. de Haan

PER FAX 070 – 365 8700

Ter attentie van Edelhoogachtbare heer mr. J.W. Fokkens
Procureur-Genraal bij de Hoge Raad der Nederlanden

Foeliestraat 14 E
1011 TM Amsterdam
Tel 020 - 6 383 483
Fax 020 - 6 387 352
Derdengelden
393 64 65 56

Amsterdam 8 november 2010

Betreft: toezending verzoek tot instellen vordering art. 78.1 wet rechterlijke organisatie
Inzake: uitspraak wrakingskamer rechtbank Amsterdam in proces OM/Wilders

Edelhoogachtbare heer,

Zojuist verneem ik via www.rechtspraak.nl dat er kennelijk ophef lijkt te zijn ontstaan over een notitie van de advocaat-generaal mr. D.J.C. Aben, die geconcludeerd zou hebben dat de uitspraak van de wrakingskamer onuist is.

Heden is bij ons kantoor op verzoek van mevrouw Y.B. Wolthuis-Olf een verzoek naar u als Procureur-Generaal uitgegaan zoals hierboven nader is omschreven.. Een afschrift treft u bijgevoegd aan. De nu gepubliceerde berichtgeving verontrust mij zeer omdat ik het niet onmogelijk acht dat hierover rumoer ontstaat met als mogelijk gevolg dat *daardoor* de kans op het honoreren van het aan u gerichte verzoek (het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet tegen de uitspraak van de wrakingskamer) wordt verkleind. Hetgeen uiteraard uit rechtstatelijk oogpunt een zeer slechte zaak zou zijn.

Mede gezien de gevoeligheid van de materie lijkt het mij juist om u thans onverwijld ook per fax alvast op de hoogte te brengen van het reeds per koerier verzonden verzoek.

In afwachting van uw berichten,
Hoogachtend,

H.A. Sarolea

Sarolea & Van Seumeren

advocaten

mr H.A. Sarolea
mr R.A. van Seumeren
mr A.I. de Haan

Aan de Procureur-Generaal bij de
Hoge Raad der Nederlanden
Postbus 20303
2500EH 's Gravenhage

Foeliestraat 14 E
1011 TM Amsterdam
Tel 020 - 6 383 483
Fax 020 - 6 387 352
Derdengelden
393 64 65 56

Amsterdam 8 november 2010

Betreft: verzoek tot instellen vordering art. 78.1 wet op de rechterlijke organisatie
Inzake: uitspraak rechtbank Amsterdam 22 oktober 2010 - HA RK 10.1128
(toewijzing wrakingsverzoek in de zaak OM/Wilders)

Edelhoogachtbare Heer,

Ten verzoeken van mevrouw Y.B. Wolthuis-Olf, wonende te Curacao (NA) en in deze bereikbaar via ondergetekende, verbonden aan Sarolea & Van Seumeren Advocaten, gevestigd aan de Foeliestraat 14 E te Amsterdam, richt ik bij deze tot u het verzoek om over te gaan tot het instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet tegen de uitspraak van de wrakingskamer van de rechtbank Amsterdam, gewezen 22 oktober 2010 op verzoek van de verdachte in de strafzaak OM/Wilders (13/425046-09). Het kenmerk van de uitspraak van de wrakingskamer luidt: HA RK 10.1128 (LJN B01532).

Verzocht wordt om de inhoud van deze uitspraak als hier ingelast in dit schrijven aan te merken. Voor de goede orde merk ik hier nog op dat Wolthuis een van de partijen is die destijds door het gerechtshof Amsterdam ontvankelijk zijn verklaard in hun verzoek om alsnog de vervolging van verdachte te gelasten.

Wolthuis stelt zich op het standpunt dat de wrakingskamer zich bij het nemen van haar beslissing mede heeft laten leiden door niet strikt juridische overwegingen en - in plaats van te beslissen overeenkomstig wet en jurisprudentie - is gezwicht voor druk die in toenemende mate door de verdachte Wilders op de rechtbank, en zelfs (namelijk buiten de rechtszaal in zijn rol als volksvertegenwoordiger) ook op de rechterlijke macht in algemene zin, is uitgeoefend. Op deze manier heeft de wrakingskamer behalve de waardigheid ook het gezag van de rechterlijke macht schade toegebracht. Het is voor een goede rechtsontwikkeling van groot belang dat de rechterlijke macht laat zien dat zij nooit en te nimmer zal zwichten voor druk.

Naar aanleiding van de volgens Wolthuis nieuwe jurisprudentie die de wrakingskamer gecreëerd heeft valt voorts te verwachten dat bij in stand laten van deze uitspraak er in

nieuwe strafzaken met regelmaat een beroep op gedaan zal gaan worden, met als effect een voor de betrokken deelnemers aan het proces minder voorzienbaar en daardoor ook minder goed planbaar strafproces. Uitgaande van een rechtens wél juiste uitspraak van de wrakingskamer zou het immers voor een veronderstelde rechterlijke hoorplicht niet alleen niet meer relevant zijn of de getuige wel of niet op voorhand door de verdachte is aangemeld conform het voorschrift van artikel 263 Sv, maar ook zou het er zelfs niet meer toe doen of de verdachte zich op voorhand ervan vergewist heeft of de op de tribune aanwezige persoon, waarvan men eerst ter zitting aangeeft deze als getuige te willen laten horen, wel *bereid* is tot het afleggen van een verklaring. In alle gevallen zal, aldus impliceert de uitspraak van 22 oktober 2010, een rechtbank een verzoek tot het horen van een in de zaal aanwezige persoon als getuige dienen te toetsen aan de hand van het *criterium van het verdedigingsbelang* en zal zij bijgevolg een verzoek dus niet meer kunnen afwijzen op grond van het *noodzaakcriterium*.

Hoewel Wolthuis zich realiseert dat de wraking zelf niet ongedaan gemaakt kan worden rechtvaardigt het bovenstaande naar haar oordeel dat door u een vordering tot cassatie in het belang der wet wordt ingesteld tegen de voormelde uitspraak van de wrakingskamer.

Het verzoek wordt hieronder nader toegelicht.

Direct bij aanvang van de laatste geplande zittingsdag op 22 oktober 2010 om 09.00 uur verzocht de advocaat van Wilders om de, net zoals op meerdere vorige zittingen aanwezige, emeritus hoogleraar (leerstoel ‘het hedendaagse Islamitische denken’) Prof. dr. Hans Jansen als getuige te horen. Op verzoek van Wilders was de Arabist Jansen al eerder, namelijk op 6 mei 2010, door de rechtbank achter gesloten deuren als deskundige gehoord. De zijde van Wilders voerde als directe aanleiding voor het nu als getuige willen horen van Jansen aan dat 's ochtends om 07.00 uur kennis was genomen van een die dag in *de Pers* verschenen artikel. In dit artikel wordt melding gemaakt van een contact dat er drie dagen voor het voormelde verhoor van Jansen als deskundige is geweest tussen Jansen en één van de raadsheren van het hof die mede de beschikking heeft gewezen waarin de vervolging van Wilders is bevolen. Het artikel bespreekt de veronderstelling dat de raadsheer daarbij geprobeerd zou hebben om Jansen te overtuigen van de juistheid van de beschikking van het hof. Jansen zelf heeft op dezelfde zittingsdag na schorsing tegenover zowel de filmende media van *Nieuwsuur* als de geschreven media (onder andere *NRC Handelsblad*) expliciet verklaard dat de raadsheer niet geprobeerd heeft om hem te beïnvloeden, alsook dat hij als belangstellende bij de zitting aanwezig was en dat alle ontstane ophef hem volledig overviel. Daarbij verklaarde Jansen tevens (voor de camera van *Nieuwsuur*) dat naar zijn oordeel niet hij, maar beter de betreffende raadsheer als getuige kon worden gehoord.

Uiteraard is deze pas achteraf bekend geworden informatie juridisch in principe niet relevant voor de vraag of de weigering van de rechtbank om Jansen als getuige te horen in lijn is met wet en jurisprudentie. Maar ze geeft wel reliëf tegen de achtergrond van de eis zoals die door A-G Knigge onverkort gesteld wordt in de door hem verdedigde ruimhartige benadering voor het omgaan met verzoeken tot het horen van eerst ter zitting voorgedragen getuigen. Ik verwijs naar zijn conclusie bij Hoge Raad 2 december 2008, NJ 2009,10 en het daar door hem genoemde *bereidheidscriterium*. Daarom is het dus - zelfs als de in de voormelde conclusie

verdedigde ruime benadering¹ gevolgd zou worden als de rechtens inmiddels geldende – een vermeldenswaard feit dat de wrakingskamer, zoals wel als eis gesteld door Knigge, niet heeft vastgesteld (en dit ook niet heeft kunnen vaststellen) dat de advocaat van Wilders bij de toelichting op zijn verzoek om Jansen te horen heeft gesteld dat Jansen zich bereid heeft verklaard om als getuige op te treden. Sterker nog: de wrakingskamer merkt in haar uitspraak zonder het stellen van enige beperking expliciet op - onder inroeping van het arrest van de Hoge Raad van 1 april 2008 met vindplaats LJN BC 6743 - dat met 'een getuige die ter zitting is medegebracht' kan worden gelijkgesteld 'een getuige die anderszins aanwezig is' (dit zo maar op één lijn plaatsen van een 'anderszins aanwezige getuige' met een 'medegebrachte getuige' gebeurt opvallenderwijs – het is een teken aan de wand - in een zin tussen haakjes).

Terecht is hierover inmiddels door confrères Soeteman en Wiersum in de Volkskrant van 28 oktober 2010 opgemerkt dat dit een onjuiste uitleg is van het arrest van de Hoge Raad van 1 april 2008. En dat deze uitleg voorts zelfs regelrecht strijdig is met hetgeen het voormelde arrest van de Hoge Raad van 2 december 2008 ons leert. Ik voeg hier nog aan toe dat in de zaak die leidde tot het arrest van 1 april 2008, anders dan in de zaak Wilders, er bovendien sprake was van een ter zitting aanwezige getuige waarvan wél op voorhand door de verdediging was verzocht om deze te horen, zodat - ook zo bezien - het beroep dat de wrakingskamer gedaan heeft op het arrest van 1 april 2008 onhoudbaar voorkomt.

Terzijde wordt opgemerkt dat opvalt dat de uitspraak van de wrakingskamer geen enkele melding maakt van het standpunt dat het OM ter zitting ingenomen heeft over het verzoek om Jansen als getuige te laten horen. Bij monde van mevrouw Van Roessel liet het OM weten dat de juridische vraag die voorlag was of het *noodzakelijk* was om Jansen te horen, welke vraag het OM negatief beantwoordde.

Tot slot wordt nog gewezen op het volgende.

Er zijn ook nog geheel andere redenen, die Wilders bekend waren toen hij hoorde van de weigering om Jansen als getuige te laten horen, die volgens Wolthuis meebrengen dat in redelijkheid niet staande gehouden kan worden dat het besluit van de rechtbank (om Jansen niet als getuige te horen) voor Wilders een zó onbegrijpelijke beslissing kan zijn geweest dat deze bij hem een rechtens te honoreren schijn van partijdigheid kan hebben gewekt. De beslissing was namelijk helemaal niet zo onbegrijpelijk zoals uit het volgende blijkt.

De stelling dat er gebreken zouden kleven aan het verhoor van Jansen als deskundige in de rechtbankprocedure (bijvoorbeeld door een mogelijke beïnvloeding die zou hebben plaats gevonden) vormde volgens eigen zeggen niet de basis van de door de advocaat van Wilders naar voren gebrachte argumentatie voor het verzoek om Jansen als getuige te horen. De drijfveer was slechts, zo stelde hij, een mogelijk nadere onderbouwing voor het uitvoerig gevoerde verweer dat het OM niet-ontvankelijk verklaard dient te worden omdat het

---

¹ die verder gaat dan de uitleg die bijvoorbeeld prof. G.P.M.F. Mols heel recent nog geeft in het Handboek Verdediging, p.304 (Kluwer 2009): “De wet kent ook de mogelijkheid om voor het eerst ter zitting te verzoeken getuigen te horen. Daarbij moet dan wel worden aangetekend dat dan een ander criterium gaat gelden. Waar bij de tijdige aanmelding voor de zitting de weigering kan worden gebaseerd op het criterium dat de verdachte daardoor niet in zijn verdediging wordt geschaad, is de mogelijkheid getuigen te weigeren in geval ze voor het eerst ter zitting worden aangemeld ruimer”.

gerechtshof destijds bij het nemen van de beschikking tot vervolging vooringenomen is geweest. Ik citeer uit de uitspraak van de wrakingskamer van 22 oktober 2010:

Grondslag voor het wrakingverzoek is, zo begrijpt de wrakingskamer, dat de rechtbank niet aanstonds heeft ingestemd met het verzoek van de verdediging de ter terechtzitting aanwezige getuige [ ] te horen met betrekking tot uitslatingen zoals weergegeven in een artikel in de Pers. Achtergrond van dat verzoek is, zo heeft de raadsman naar voren gebracht, dat het standpunt van de verdediging is dat de beschikking van het Hof die geleid heeft tot vervolging van verzoeker, getuigt van vooringenomenheid bij het Hof en dat die omstandigheid moet leiden tot niet ontvankelijkheid van de OM. De getuige zou kunnen verklaren omtrent uitslatingen van één van de leden van het Hof ten overstaan van de getuige waaruit van de vooringenomenheid van het Hof zou blijken, zodat die getuigenverklaring kan bijdragen aan de onderbouwing van het verweer, aldus de raadsman.

Dit verweeargument was al een keer eerder gewogen door de eerdere wrakingskamer en verwezen wordt naar haar overweging hierover in de uitspraak van 5 oktober 2010:

6.7 Hoewel het vanuit het standpunt van verzoeker begrijpelijk is dat hij de beslissing van het gerechtshof wenst te betrekken bij het oordeel dat de rechtbank op het wrakingsverzoek dient te geven, komt de rechtbank daaraan niet toe. De beslissing van het gerechtshof richt zich tot het openbaar ministerie en houdt een verplichting in voor het openbaar ministerie om tot vervolging over te gaan. De rechtbank heeft tot taak om zelfstandig te beslissen op hetgeen door het openbaar ministerie aan verzoeker is telastegelegd. Om die reden betreft de wrakingskamer de overwegingen en de beslissing van het gerechtshof evenmin bij haar beoordeling.

Ook in het licht van deze overweging van de (eerste) wrakingskamer zélf is niet staande te houden dat de overweging van de tweede wrakingskamer omtrent het *onbegrijpelijk*² zijn van de beslissing van de rechtbank om Jansen niet als getuige te horen rechtens een toets aan het recht kan doorstaan.

Het is op grond van al het vorenstaande dat aan u verzocht wordt tot instellen van een vordering tot cassatie in het belang der wet tegen de uitspraak van de wrakingskamer van 22 oktober 2010 met kenmerk HA RK 10.1128.

In afwachting van uw berichten,
Hoogachtend,

H.A. Sarolea

---

² de tweede wrakingskamer overwoog: “In beginsel kan de omstandigheid dat een rechter een beslissing neemt die een partij onwelgevallig is, geen grond opleveren tot wraking van die rechter. Dat is slechts anders als die beslissing zo onbegrijpelijk is ...”.